

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO APYGARDOS PROKURATŪRĄ IR KAUNO APSKRITIES VYRIAUSIAJĄ POLICIJOS KOMISARIATĄ

2022-02-11 Nr. 4D-2021/1-1377
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2021 m. lapkričio 12 d. gautas advokato X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas), atstovaujančio Y (toliau vadinama ir – Pareiškėjo atstovaujamas asmuo), skundas dėl Kauno apygardos prokuratūros ir Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau vadinama – Kauno apskr. VPK) pareigūnų veiksmų, susijusių su prašymų nagrinėjimu bei informacijos teikimu.

2. Pareiškėjas skunde (toliau vadinama – Skundas) rašo:

2.1. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra 2021 m. rugpjūčio 16 d. Kauno apygardos prokuratūrai persiuntė Pareiškėjo (Pareiškėjo atstovaujamo asmens) prašymą pradėti ikiteisminį tyrimą. Nesulaukdamas jokio atsakymo Pareiškėjas 2021 m. rugsėjo 14 d. prašymu dar kartą kreipėsi į generalinę prokurorę;

2.2. Pareiškėjui atsakymą 2021 m. rugsėjo 22 d. raštu pateikė Kauno apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras T. S. ir nurodė, kad baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje yra duomenys apie tai, jog minėto nutarimo nuorašas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui buvo išsiųstas paštu. Pareiškėjo atstovaujamas asmuo nutarimo paštu negavo;

2.3. Pareiškėjas tik 2021 m. spalio 7 d. sužinojo, kad yra priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą ir 2021 m. spalio 16 d. elektroniniu paštu kreipėsi į prokurorą T. S., prašydamas nedelsiant įteikti nutarimą asmeniškai Pareiškėjo atstovaujama asmeniui ir Pareiškėjui. Pareiškėjas taip pat prašė patikrinti ir įsitikinti, ar nutarimas iš tiesų buvo faktiškai įteiktas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui, prašė pateikti duomenis iš AB Lietuvos pašto arba kurjerių tarnybos apie nutarimo nuorašo įteikimą / neįteikimą Pareiškėjo atstovaujama asmeniui;

2.4. nei prokuroras T. S., nei joks prokuratūros vadovas ar prokuroras į Pareiškėjo 2021 m. spalio 16 d. elektroninį laišką ir jame suformuluotą prašymą neatsakė;

2.5. 2021 m. spalio 22 d. Pareiškėjas elektroniniu laišku pakartotinai kreipėsi į prokurorą T. S., prašydamas patvirtinti, ar gavo jam adresuotą 2021 m. spalio 16 d. elektroninį laišką. Pareiškėjas 2021 m. spalio 22 d. gavo Kauno apygardos prokuratūros elektroninį laišką, prie kurio buvo pridėtas prokuroro T. S. 2021 m. spalio 22 d. raštas Nr. IBPS-S-531812-21, nurodant, kad elektroniniu paštu atsiųsto prašymo nenagrinės, nes prašymas nepasirašytas įstatymų nustatyta tvarka;

2.6. 2021 m. spalio 22 d. Pareiškėjas prokurorui T. S. pateikė elektroniniu parašu pasirašytą prašymą pateikti dokumento kopiją arba kitus dokumentus, kurie patvirtintų, kad nutarimas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui buvo įteiktas;

2.7. 2021 m. spalio 22 d. Pareiškėjas išsiuntė elektroniniu parašu pasirašytą prašymą, adresuotą Kauno apskr. VPK viršininkui M. B., prašydamas pateikti dokumento kopiją arba kitus dokumentus, kurie patvirtintų, kad nutarimas buvo įteiktas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui;

2.8. 2021 m. spalio 25 d. gavo prokuroro T. S. atsakymą, kuriame nurodoma, jog „IBPS [Integruota baudžiamojo proceso informacinė sistema] yra duomenys apie tai, kad minėto nutarimo nuorašas Y buvo išsiųstas paštu“. Prokuroras taip pat informavo, kad „gavo duomenis iš Kauno AVPK Dokumentų valdymo sistemos, patvirtinančius, kad minėtas nutarimas su atsakymu Y paštu buvo išsiųstas“, tačiau dokumentų, įrodančių, kad nutarimas buvo įteiktas, nepateikė, be to, nurodė, kad šis atsakymas yra „informacinio-aiškinamojo pobūdžio“ raštas, todėl neskundžiamas;

2.9. 2021 m. spalio 26 d. gavo Kauno apskr. VPK KP ONTV 4-ojo skyriaus viršininkės I. S. 2021 m. spalio 26 d. raštą Nr. 20-S-19917 „Dėl informacijos pateikimo“. Atsakyme vėl pakartota, kad nutarimas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui buvo išsiųstas (tai galima matyti dokumentų valdymo sistemoje), ir atkreiptas dėmesys, kad LR BPK 168 str. 3 d. numatyta norma įpareigoja nutarimo nuorašą išsiųsti skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui, o ne jį įteikti;

2.10. 2021 m. spalio 26 d. Pareiškėjas išsiuntė prašymus Kauno apygardos prokuratūros vyriausiajam prokurorui D. V. ir Lietuvos policijos generaliniam komisariui R. P., prašydamas pateikti konkretaus dokumento kopiją arba kitus duomenis, kurie patvirtintų, kad Kauno apygardos prokuratūros prokurorai arba Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnai ar jų pavedimu kiti asmenys įteikė ar išsiuntė – perdavė pašto ar kurjerių tarnybai ar pan. Pareiškėjo atstovaujama asmeniui adresuotą nutarimą;

2.11. 2021 m. spalio 29 d. raštu Nr. IBPS-S-546498-21 Kauno apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras D. V. nusprendė patenkinti prašymą ir išsiųsti nutarimą Pareiškėjo atstovaujama asmeniui registruotu paštu jo deklaruotos gyvenamosios vietos adresu. Tačiau prašomo dokumento, kuris patvirtintų ankstesnį nutarimo išsiuntimo faktą, Kauno apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras nepateikė;

2.12. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybos viršininkas Ž. B. 2021 m. lapkričio 4 d. raštu Nr. 5-S-19044 atsakė į prašymą ir informavo, kad Kauno apskr. VPK Kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo valdybos 2021-08-23 rašte Nr. IBPS-S-416218-21 „Dėl atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą“ buvo nurodyti dviejų gavėjų duomenys, todėl minėtas dokumentas su priedais buvo išsiųstas elektroniniu paštu, o Kauno apskr. VPK Kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo valdybos darbuotojai jų parengtų dokumentų registravimo ir išsiuntimo kontrolės nevykdė. 2021-08-23 raštas Nr. IBPS-S-416218-21 „Dėl atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą“ su priedu 2021-11-04 papildomai buvo išsiųstas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui;

2.13. nutarimą Pareiškėjo atstovaujamas asmuo faktiškai gavo tik 2021 m. lapkričio 6 dieną.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išnagrinėti Skundą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Tuometis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjo atstovo Skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo 2021-12-06 raštu Nr. 4D-2021/1-1377/3D-2793 kreipėsi į Kauno apygardos prokuratūros, Policijos departamento ir Kauno apskr. VPK administracijas.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. XIV-719 2021 m. gruodžio 7 d. Erika Leonaitė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere

valstybės institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, tuomečio Seimo kontrolieriaus pradėtą tyrimą dėl Pareiškėjo Skunde nurodytų aplinkybių atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Seimo kontrolierė E. Leonaitė.

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2021-12-13 gautas Kauno apygardos prokuratūros 2021-12-10 raštas Nr. 3S-5786, kuriuo pateikiama informacija dėl Pareiškėjo Skunde nurodytų aplinkybių:

5.1. „Kauno apygardos prokuratūroje 2021-09-15 gautas 2021-09-14 advokato X 2021-09-14 prašymas [pasirašytas elektroniniu parašu] (reg. Nr. AP-23707). Į šį prašymą pareiškėjui atsakymas pateiktas Kauno apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus vyriausiojo prokuroro 2021-09-22 raštu Nr. IBPS-S-473319-21.“

Pareiškėjo prašymas buvo adresuotas Generalinei prokuratūrai, Generalinė prokuratūra prašymą nukreipė nagrinėti Kauno apygardos prokuratūrai. Pareiškėjas prašyme nurodė, kad negauna jokios informacijos dėl 2021-08-11 pateikto prašymo nagrinėjimo ir procesinio sprendimo priėmimo. Kauno apygardos prokuratūra 2021-09-22 raštu Pareiškėjui atsakė, kad nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą Kauno apskr. VPK priėmė 2021-08-23, tą pačią dieną nutarimas paštu buvo išsiųstas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui ir elektroniniu paštu išsiųstas Pareiškėjui. Pareiškėjui ir jo atstovaujama asmeniui paaiškinta, kad visi sprendimai buvo priimti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų, nebuvo nustatyta jokių pažeidimų.

5.2. „2021-10-18 Kauno apygardos prokuratūroje gautas 2021-10-16 el. paštu išsiųstas X (reg. Nr. AP-26782), atsakymas į prašymą pateiktas Kauno apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus vyriausiojo prokuroro 2021-10-22 raštu Nr. IBPS-S-531812-21“.

Pareiškėjas el. paštu siųstame laiške nurodė, kad jo atstovaujamas asmuo procesinio dokumento negavo, todėl prašė pateikti dokumentus, įrodančius nutarimo įteikimą. Pareiškėjas taip pat prašė nesiųsti jam skirtų el. laiškų bendruoju advokatų bendrijos adresu, nes tai nėra jo oficialus elektroninio pašto adresas. Pareiškėjas prašė leisti susipažinti su visa informacija, kurios pagrindu buvo priimtas procesinis sprendimas.

5.3. „2021-10-22 el. paštu Kauno apygardos prokuratūroje gautas X 2021-10-22 prašymas (reg. Nr. AP-26760), į kurį atsakymas buvo pateiktas Kauno apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus vyriausiojo prokuroro 2021-10-22 raštu Nr. IBPS-S-531812-21.“

Pareiškėjas elektroniniu laišku prašė informuoti, ar buvo gautas jo 2021-10-16 siųstas prašymas.

Kauno apygardos prokuratūra 2021-10-22 rašte nurodė, kad Pareiškėjo 2021-10-16 siųstas el. laiškas nėra pasirašytas elektroniniu parašu, todėl nebus nagrinėjamas.

5.4. „2021-10-22 Kauno apygardos prokuratūroje gautas X 2021-10-22 el. paštu siųstas prašymas [pasirašytas elektroniniu parašu] (reg. Nr. AP-27434), į kurį atsakymas pateiktas 2021-10-25 raštu Nr. IBPS-S-536246-21. Taip pat 2021-10-25 gautas kitas X 2021-10-22 prašymas [pasirašytas elektroniniu parašu] (reg. Nr. AP-27472), į kurį atsakymas pateiktas Kauno apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus vyriausiojo prokuroro 2021-10-25 raštu Nr. IBPS-S-536251-21.“

Pareiškėjas viename iš 2021-10-22 išsiųstų prašymų prašė leisti susipažinti su visa informacija, kurios pagrindu buvo priimtas procesinis sprendimas.

Kauno apygardos prokuratūra 2021-10-25 raštu Pareiškėją informavo, kad procesinį sprendimą priėmė ne Kauno apygardos prokuratūra, o Kauno apskr. VPK, todėl ir sprendimą dėl leidimo susipažinti su informacija turi priimti ši įstaiga. Pareiškėjo atstovo prašymas buvo persiųstas Kauno apskr. VPK.

Pareiškėjas kitame 2021-10-22 prašyme prašė pateikti dokumentus, įrodančius, kad

nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą buvo įteiktas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui.

Kauno apygardos prokuratūra Pareiškėjui atsakė, kad gavo duomenis iš Kauno apskr. VPK, jog nutarimas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui buvo išsiųstas paštu.

5.5. „2021-10-27 Kauno apygardos prokuratūroje gautas 2021-10-26 prašymas [pasirašytas elektroniniu parašu] (reg. Nr. AP-27809), į kurį [...] Y buvo pateiktas atsakymas Kauno apygardos prokuratūros 2021-10-29 raštu Nr. IBPS-S-546491-21, o X Kauno apygardos prokuratūros 2021-10-29 raštu Nr. IBPS-S-546498-21.“

Pareiškėjas šį prašymą išsiuntė Kauno apygardos prokuratūros vyriausiajam prokurorui ir prašė pateikti duomenis, patvirtinančius nutarimo išsiuntimą, o jeigu tokių duomenų nėra, tada išsiųsti nutarimą Pareiškėjo atstovaujama asmeniui.

Kauno apygardos prokuratūra, atsakydama į šį Pareiškėjo prašymą, informavo, kad 2021-10-29 nutarimas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui buvo išsiųstas paštu, bei pateikė išsiuntimą patvirtinančius dokumentus.

5.6. „Pažymime, kad Kauno apygardos prokuratūroje gautas 2021-08-11 prašymas dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo [...] atžvilgiu, 2021-08-13 Kauno apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus vyriausiojo prokuroro raštu Nr. IBPS-S-401936-21 buvo persiųstas į Kauno apskrities vyriausiąją policijos komisariatą aplinkybių patikslinimui ir procesinio sprendimo priėmimui. 2021-08-23 Kauno apskrities VPK Organizuoto nusikalstamumo tarnybos 2021-08-23 raštu pareiškėjams Y ir X, IBPS duomenimis, matyti, kad išsiųstas nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašas. Ar šis raštas buvo realiai išsiųstas iš Kauno apskrities VPK, duomenų neturime.“

Kauno apygardos prokuratūra, 2021-10-27 gavusi 2021-10-26 prašymą (reg. Nr. AP- 27809) dėl nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą neįteikimo, 2021-10-29 Kauno apygardos prokuratūros 2021-10-29 raštu Nr. IBPS-S-546491-21 Y, minėtą nutarimą išsiuntė, kartu apie tai informavo jo atstovą advokatą X 2021-10-29 raštu Nr. IBPS-S-546498-21.“

6. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2021-12-14 gautas Kauno apskr. VPK raštas Nr. 20-S-22558, kuriame nurodoma:

6.1. „2021-08-23 nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą Kauno apskr. VPK Kriminalinės policijos organizuoto nusikalstamumo tyrimo valdybos 4-ojo skyriaus vyriausiasis tyrėjas V. K. 2021-08-23 raštu Nr. AP-20678 (IBPS-S- 416218-21) Y ir advokatui X siuntė Dokumentų valdymo sistemos priemonėmis.“

6.2. Seimo kontrolieriui pateiktas 2021 m. rugpjūčio 23 d. rašto Nr. AP-20678 (Nr. IBPS-S-416218-21) elektroninio dokumento nuorašas ir IBPS sugeneruoto siuntimo informacija apie 2021-08-23 į Dokumentų valdymo sistemą iš IBPS gavėjams Y ir advokatui X išsiųstą raštą dėl atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą.

6.3. Pareiškėjo 2021-10-22 prašymas, pasirašytas elektroniniu parašu, Kauno apskr. VPK buvo gautas 2021-10-25. Pareiškėjas prašė informuoti, kada Pareiškėjo atstovaujama asmeniui buvo įteiktas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, prašė pateikti įteikimą įrodančius dokumentus.

Kauno apskr. VPK Pareiškėjui atsakė 2021-10-26 raštu ir nurodė, kad jo atstovaujama asmeniui nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą išsiųstas 2021-08-23 per Dokumentų valdymo sistemą paštu. Rašte buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad LR BPK 168 str. 3 d. numatyta norma įpareigoja nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašą išsiųsti skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui, o ne jį įteikti.

7. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2021-12-21 gautas Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2021-12-21 raštas Nr. 5-S-22330, kuriame pateikiama ši informacija:

7.1. Policijos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) buvo gautas Pareiškėjo 2021-10-26 (reg. Nr. 5-AP-1164) prašymas „Pateikti teisiniam atstovavimui reikšmingą informaciją ir dokumentus“. Pareiškėjas prašyme nurodė, kad Kauno apskr. VPK tinkamai neišnagrinėjo jo 2021-10-22 prašymo ir nepateikė prašomos informacijos, todėl pakartotinai prašo pateikti konkretaus dokumento kopiją arba kitus duomenis, įrodančius, kad Kauno apskr. VPK pareigūnai išsiuntė nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą jo atstovaujama asmeniui. Pareiškėjas taip pat prašė, kad, jeigu vis dėlto nėra duomenų, kurie patvirtintų, kad Kauno apskr. VPK 2021 m. rugpjūčio 23 d. nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą buvo įteiktas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui, nedelsiant Y šį nutarimą.

7.2. Policijos departamentas 2021-11-04 raštu Nr. 5-S-19044 atsakė į Pareiškėjo prašymą ir nurodė, kad Dokumentų valdymo sistemoje registruojant minėtą dokumentą buvo remtasi Pareiškėjo pareiškime nurodytais kontaktiniais duomenimis, todėl minėtas dokumentas su priedais buvo išsiųstas pareiškime nurodytu elektroninio pašto adresu. Policijos departamentas atkreipė dėmesį, jog Kauno apskr. VPK kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo valdybos darbuotojai jų parengtų dokumentų registravimo ir išsiuntimo kontrolės nevykdo.

Atsižvelgiant į Pareiškėjo prašymą, 2021-08-23 raštas Nr. IBPS-S-416218-21 „Dėl atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą“ su priedu Pareiškėjo atstovaujama asmeniui 2021-11-04 buvo papildomai išsiųstas paštu.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau vadinama – BPK):

168 straipsnis. Atsisakymas pradėti ikiteisminį tyrimą – „2. Atsisakydamas pradėti ikiteisminį tyrimą, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas surašo motyvuotą nutarimą. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali tik ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens sutikimu. 3. Nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašas siunčiamas skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas nutarimo nuorašą per dvidešimt keturias valandas privalo išsiųsti prokurorui. [...] 5. Ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali būti skundžiamas prokurorui, o prokuroro nutarimas – ikiteisminio tyrimo teisėjui. Jeigu prokuroras nepanaikina nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, jo sprendimas gali būti skundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjo priimtas sprendimas skundžiamas šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka. Skundai gali būti paduodami per septynias dienas nuo nutarimo ar nutarties nuorašo gavimo dienos. Turintys teisę paduoti skundą asmenys, kurie dėl svarbių priežasčių praleido apskundimo terminą, turi teisę prašyti turinčio įgaliojimus nagrinėti skundą prokuroro arba ikiteisminio tyrimo teisėjo atnaujinti praleistą terminą. Prašymas atnaujinti minėtą terminą negali būti paduodamas praėjus daugiau kaip šešioms mėnesiams po skundžiamo sprendimo priėmimo.“

9. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

10. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAĮ):

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio

įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...] 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...].“

11. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo (toliau vadinama – TGIĮ):

6 straipsnis. Duomenų, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, teikimo principai – „1. Institucija ir valstybės valdomas subjektas, teikdami duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, vadovaujasi šiais principais: 1) duomenų išsamumo – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys duomenys; 2) duomenų tikslumo – pareiškėjui teikiami duomenys turi atitikti institucijos ar valstybės valdomo subjekto disponuojamus duomenis; 3) teisėtumo – institucijos ir valstybės valdomo subjekto veiksmai teikiant duomenis grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais; 4) objektyvumo – institucijos ir valstybės valdomo subjekto darbuotojai, teikdami duomenis, turi būti nešališki ir objektyvūs; [...].“

12. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo:

30 straipsnis. Prokuroro priesaika – „1. Prieš pradėdamas eiti prokuroro pareigas asmuo prisiekia Lietuvos valstybei. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikų tekstų:

1) „Aš, Lietuvos Respublikos prokuroras (-ė) (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas (-a) Lietuvos valstybei, vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, savo pareigas atlikti garbingai, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti nešališkas (-a), sąžiningas (-a), saugoti man patikėtas paslaptis ir gerą prokuroro vardą.“

13. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...].“

14. Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2020 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. I-103 (toliau vadinama – Aprašas):

„2. Asmenų prašymai ar skundai registruojami, nagrinėjami, atsakymai rengiami, skundai dėl jų pateikiami ir asmenys priimami vadovaujantis Aprašu, Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymu (toliau – Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės) ir kitais teisės aktais.

3. Nagrinėjant asmenų prašymus ar skundus Aprašo nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas, Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymas (toliau – Pranešėjų apsaugos įstatymas), kiti Lietuvos Respublikos įstatymai ar jų įgyvendinamieji teisės aktai (generalinio prokuroro patvirtintos Rekomendacijos dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos, Rekomendacijos dėl viešojo intereso gynimo, Pranešimų apie pažeidimus įstaigose pateikimo Lietuvos Respublikos prokuratūrai tvarkos aprašas ir kt.). Tiems prašymų ar skundų registravimo, pavedimų vykdymo, užduočių kontrolės, dokumentų rengimo, pasirašymo, tvarkymo, apskaitos ir saugojimo klausimams, kurių nereglamentuoja Aprašas, taikomas Dokumentų valdymo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2014 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. I-235 „Dėl Dokumentų valdymo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Dokumentų valdymo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašas).

4. Pagrindinės Apraše vartojamos sąvokos:

[...]

4.2. Informacinio-aiškinamojo pobūdžio atsakymas – atsakymas, kuriame suteikiama informacija (žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas) į klausimą, su vidaus administravimu susijęs sprendimas ir atsakymas, nesukuriantis pareiškėjui materialinių teisiųjų prielaidų ginti asmens pažeistą teisę ar įstatymo saugomą interesą.

[...]

17. Prašymai ar skundai, gauti elektroniniu būdu ir pasirašyti elektroniniu parašu, registruojami ir tvarkomi pagal Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-118 „Dėl Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

[...]

33. Prašymai ar skundai, kuriuos turi nagrinėti kita institucija, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tokio prašymo ar skundo gavimo prokuratūroje dienos persiunčiami nagrinėti kompetentingai institucijai ir apie tai pranešama pareiškėjui.

[...]

41. Sprendimas nenagrinėti prašymo ar skundo priimamas ir atsakymas apie tai pareiškėjui pateikiamas per 5 darbo dienas. Palikus prašymą ar skundą nenagrinėtą, atsakyme pareiškėjui turi būti nurodomos teisės aktų nuostatos, kuriomis grindžiamas toks sprendimas, ir atsakymo apskundimo tvarka. [...]

42. Generalinio prokuroro (jo pavaduotojo), prokuratūros kanclerio, Generalinės prokuratūros padalinio vyriausiojo prokuroro (jo pavaduotojo) ar vedėjo, apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro (jo pavaduotojo), apygardos prokuratūros specializuoto skyriaus vyriausiojo prokuroro (jo pavaduotojo), apygardos prokuratūros apylinkės prokuratūros vyriausiojo prokuroro (jo pavaduotojo), apylinkės prokuratūros skyriaus vyriausiojo prokuroro (jo pavaduotojo), prašymą ar skundą nagrinėjančio prokuroro ar prokuratūros darbuotojo sprendimu prašymai ar skundai gali būti paliekami nenagrinėti, jeigu: 42.1. parašyti neįskaitomai, asmens nepasirašyti, neatitinka Taisyklių 13 punkte nurodytiems prašymams nustatyti reikalavimų; [...].“

15. Kauno apskr. VPK nuostatai, patvirtintų Lietuvos policijos generalinio komisaro 2021 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 5-V-525:

III skyriaus „Funkcijos“ – „16. Kitos vyriausiojo policijos komisariato vykdomos funkcijos: [...] 16.12. įgyvendina įslaptintos informacijos apsaugą ir kontrolę bei dokumentų valdymą vyriausiajame policijos komisariate; 16.13. įgyvendina asmenų skundų, prašymų, pasiūlymų nagrinėjimą, imasi priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti; [...].

[...]

23. Vyriausiojo policijos komisariato viršininkas: 23.1. asmeniškai atsako už vyriausiajam policijos komisariatui pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą, atsižvelgdamas į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą bei jos atlikimo sąnaudas, apskaitos ir informacinę sistemas, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus, nustato vidaus kontrolės procedūras vyriausiajame policijos komisariate; 3.2. įgyvendindamas Lietuvos Respublikos įstatymus, Prezidento dekretus, Vyriausybės nutarimus, Ministro Pirmininko potvarkius ir patvirtintas programas, vidaus reikalų ministro, policijos generalinio komisaro įsakymus ir nurodymus, planuoja, organizuoja, kontroliuoja ir atsako už vyriausiojo policijos komisariato veiklą; [...].“

16. Rekomendacijos dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos (toliau vadinama – Rekomendacijos), patvirtintos Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. I-110, aktualios nuostatos:

„101. Nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašas ne vėliau kaip kitą darbo dieną išsiunčiamas pareiškėjo ar jo teisėto atstovo nurodytu elektroninio pašto adresu. Jei pareiškėjo ar jo teisėto atstovo elektroninio pašto adresas nežinomas, pranešimas siunčiamas paštu. Prie pareiškimo nagrinėjimo medžiagos turi būti pridėtas lydraščio nuorašas. Jei nutarimas siunčiamas elektroniniu paštu, pridedama elektroninio laiško, patvirtinančio nutarimo išsiuntimą, patvirtinta kopija.

102. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, vadovaudamasis BPK 168 straipsnio 3 dalimi, per 24 valandas nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašą IBPS priemonėmis turi perduoti (nukreipti) prokurorui. Prokuroro reikalavimu ikiteisminio tyrimo pareigūnas turi pateikti popierinę atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiagą.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

17. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) nutartys:

17.1. 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A502-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios

įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

17.2. 2021 m. gruodžio 8 d. administracinės bylos Nr. eA-3183-789/2021 LVAT nutartyje konstatavo:

„Valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga vadovautis Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais gero viešojo administravimo, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principais. Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A552-385/2014, 2017 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017, 2017 m. spalio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-4221-502/2017). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. sausio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1-502/2015, 2015 m. kovo 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1069-502/2015).“

17.3. 2013 m. gruodžio 2 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A520-2473/2013 konstatuojama, kad valstybės institucijos turi veikti „kaip *bonus pater familias*, t. y. apdairiai ir rūpestingai“.

Tyrimo išvados

18. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

18.1. dėl Kauno apygardos prokuratūros pareigūnų veiksmų nagrinėjant prašymus;

18.2. dėl Kauno apskr. VPK pareigūnų veiksmų nagrinėjant prašymą.

Dėl Kauno apygardos prokuratūros pareigūnų veiksmų nagrinėjant prašymus

19. Pareiškėjas Skunde Seimo kontrolieriui pranešė, kad kreipėsi į Generalinę prokuratūrą su prašymu pradėti ikiteisminį tyrimą. Nesulaukdamas jokios informacijos apie priimtus sprendimus, daug kartų kreipėsi į Kauno apygardos prokuratūrą, tačiau procesinį dokumentą galiausiai gavo tik po daugiau nei dviejų mėnesių nuo jo priėmimo.

20. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo 2021-09-14 prašymas, pasirašytas el. parašu, Kauno apygardos prokuratūroje buvo gautas 2021-09-15. Į šį prašymą atsakymą Pareiškėjui 2021-09-22 raštu pateikė Kauno apygardos prokuratūra. Pareiškėjas prašyme nurodė, kad negavo jokio procesinio dokumento dėl anksčiau teikto jo prašymo nagrinėjimo. Atsakyme nurodoma, kad buvo patikrinti duomenys dėl procesinio sprendimo priėmimo ir išsiuntimo, nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą buvo priimtas 2021-08-23, tą pačią dieną nutarimas paštu buvo išsiųstas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui ir elektroniniu paštu išsiųstas Pareiškėjui. Pareiškėjui paaiškinta, kad visi sprendimai buvo priimti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų, nebuvo nustatyta jokių pažeidimų.

Kauno apygardos prokuratūroje 2021-10-18 gautas Pareiškėjo 2021-10-16 el. paštu išsiųstas ir el. parašu nepasirašytas prašymas. Pareiškėjas el. paštu siųstame laiške rašė, kad jo atstovaujamas asmuo procesinio dokumento vis dar negavo, todėl prašė pateikti dokumentus, įrodančius nutarimo jam įteikimą. Pareiškėjas taip pat prašė nesiųsti jam skirtų el. laiškų bendruoju advokatų bendrijos adresu, nes tai nėra jo oficialus elektroninio pašto adresas. Pareiškėjo atstovas prašė leisti susipažinti su visa informacija, kurios pagrindu buvo priimtas procesinis sprendimas. Nesulaukęs jokio atsakymo į šį prašymą, Pareiškėjas 2021-10-22 el. paštu pakartotinai kreipėsi į Kauno apygardos prokuratūrą, prašydamas informuoti, ar buvo gautas jo prašymas. Kauno apygardos prokuratūra 2021-10-22 rašte nurodė, kad Pareiškėjo 2021-10-16 siųstas el. laiškas nėra pasirašytas elektroniniu parašu, todėl nebus nagrinėjamas.

Pareiškėjas 2021-10-22 el. paštu Kauno apygardos prokuratūrai išsiuntė el. parašu pasirašytą prašymą, leisti susipažinti su visa informacija, kurios pagrindu buvo priimtas procesinis sprendimas. Kauno apygardos prokuratūra 2021-10-25 raštu Pareiškėją informavo, kad procesinį sprendimą priėmė ne Kauno apygardos prokuratūra, o Kauno apskr. VPK, todėl ir sprendimą dėl leidimo susipažinti su informacija turi priimti ši įstaiga. Pareiškėjo prašymas buvo persiųstas Kauno apskr. VPK.

Pareiškėjas Kauno apygardos prokuratūrai 2021-10-22 išsiuntė dar vieną el. parašu pasirašytą prašymą ir prašė pateikti dokumentus, įrodančius, kad nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą buvo įteiktas jo atstovaujamas asmeniui. Kauno apygardos prokuratūra Pareiškėjui atsakė, kad gavo duomenis iš Kauno apskr. VPK, kad nutarimas buvo išsiųstas paštu, tačiau tai patvirtinančios informacijos nepateikė.

Pareiškėjas 2021-10-26 išsiuntė, kaip pats nurodo, el. parašu pasirašytą prašymą Kauno apygardos vyriausiajam prokurorui, prašydamas pateikti duomenis, patvirtinančius nutarimo išsiuntimą, o jeigu tokių duomenų nėra, tada išsiųsti nutarimą jo atstovaujamas asmeniui. Kauno apygardos prokuratūra, atsakydama į šį Pareiškėjo prašymą, 2021-10-29 rašte nurodė, kad nutarimas jo atstovaujamas asmeniui 2021-10-29 buvo išsiųstas paštu, bei pateikė išsiuntimą patvirtinančius dokumentus.

21. Vadovaujantis Aprašo nuostatomis, prokuratūrose gauti asmenų prašymai ar skundai registruojami, nagrinėjami, atsakymai rengiami, skundai dėl jų pateikiami ir asmenys priimami vadovaujantis Aprašu, Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymu, VAI, TGIĮ, Taisyklėmis ir kitais teisės aktais.

Taisyklėse numatyta, kad atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jų turinį, t. y. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

TGIĮ įtvirtinti šie duomenų teikimo principai: *duomenų išsamumo* – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys duomenys; *duomenų tikslumo* – pareiškėjui teikiami duomenys turi atitikti institucijos ar valstybės valdomo subjekto disponuojamus duomenis; *teisėtumo* – institucijos ir valstybės valdomo subjekto veiksmai teikiant duomenis grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais; *objektyvumo* – institucijos ir valstybės valdomo subjekto darbuotojai, teikdami duomenis, turi būti nešališki ir objektyvūs.

22. Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes, pažymėtina, kad Pareiškėjo Kauno apygardos prokuratūrai pateikti prašymai buvo išnagrinėti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų, vadovaujantis Aprašo nuostatomis Pareiškėjui buvo teikiami informacinio-aiškinamojo pobūdžio atsakymai, kuriuose buvo suteikiama dalis jo prašomos informacijos dėl Kauno apskr. VPK priimto

nutarimo priėmimo ir išsiuntimo aplinkybių, tačiau nebuvo iš esmės sprendžiama pagrindinė prašymuose nurodoma problema.

Tyrimo metu nustatyta, kad tik po beveik du mėnesius trukusio Pareiškėjo susirašinėjimo su Kauno apygardos prokuratūra ir jo teigimo, kad procesinio dokumento jo atstovaujamas asmuo vis dėlto negavo, **2021-08-23** priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą **2021-10-29** buvo išsiųstas Pareiškėjo atstovaujama asmeniui ir Pareiškėjui.

Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į tai, kad nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą *gali būti skundžiamas prokurorui per septynias dienas nuo nutarimo ar nutarties nuorašo gavimo dienos, todėl vilkinimas išsiųsti nutarimo nuorašą gali įtakoti ir tinkamą pareiškėjų procesinių teisių realizavimą.*

23. LVAT savo praktikoje akcentuoja, kad valstybės institucijos, įstaigos, pareigūnai, siekdami įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą. Valstybės institucijos turi veikti kaip *bonus pater familias*, t. y. apdairiai ir rūpestingai (pažymos 17.2, 17.3 punktai).

Pažymėtina, kad, prieš pradėdamas eiti prokuroro pareigas, prokuroras turi prisiekti Lietuvos valstybei, prisiekti vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, savo pareigas atlikti garbingai, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti nešališkas, sąžiningas, saugoti gerą prokuroro vardą, taigi kartu jis turi stengtis padėti išspręsti kilusius klausimus ir problemas iš esmės, o ne atsirašinėti ir vilkinti priimti sprendimus.

24. Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad, *nors Kauno apygardos prokuratūra į Pareiškėjo prašymus atsakė operatyviai, tačiau problema, dėl kurios Pareiškėjas ir kreipėsi į Kauno apygardos prokuratūrą, nebuvo sprendžiama, o prašomas išsiųsti nutarimas buvo išsiųstas tik po ilgai trukusio susirašinėjimo, praėjus daugiau nei dviem mėnesiams nuo jo priėmimo.*

Pažymėtina, kad tokia pareigūno veika, kai vietoje reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, laikoma biurokratizmu. Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai (pažymos 9 punktas).

Apibendrinant visas išdėstytas aplinkybes, konstatuotina, kad Kauno apygardos prokuratūros prokurorai ilgą laiką nespėdami Pareiškėjo prašymuose keliamo klausimo iš esmės, elgėsi biurokatiškai, todėl Skundo dalis pripažįstama pagrįsta.

Dėl Kauno apskr. VPK pareigūnų veiksmų nagrinėjant prašymą

25. Pareiškėjas Skunde rašė, kad kreipėsi į Kauno apskr. VPK, prašydamas informuoti, ar buvo išsiųstas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą jam ir jo atstovaujama asmeniui, bei prašė pateikti išsiuntimą ir įteikimą patvirtinančius dokumentus, tačiau prašomos informacijos nesulaukė.

26. Tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo 2021-10-22 prašymas Kauno apskr. VPK buvo gautas 2021-10-25. Prašyme buvo rašoma, kad jo atstovaujamas asmuo vis dar negavo 2021-08-23 priimto procesinio dokumento, tokiu būdu buvo pažeistos jo teisės, todėl buvo prašoma pateikti konkrečius dokumentus arba kitus duomenis, įrodančius nutarimo įteikimo jo atstovaujama asmeniui faktą.

Kauno apskr. VPK Pareiškėjui atsakė 2021-10-26 raštu ir nurodė, kad nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą Pareiškėjo atstovaujama asmeniui buvo „išsiųstas 2021-08-23 per

dokumentų valdymo sistemą“ paštu. Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad BPK 168 str. 3 d. numatyta pareiga išsiųsti nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašą skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui, o ne jį įteikti, kaip teigė Pareiškėjas. Pareiškėjui nebuvo pateikta jo prašoma dokumentinė informacija.

27. Pažymėtina, kad Kauno apskr. VPK nagrinėdami pareiškėjų skundus ir prašymus, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis ir kitų viešojo administravimo srityje taikomų teisės aktų bei viešojo administravimo srityje taikomų principų.

LVAT yra pažymėjęs, kad vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. VAĮ 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad „visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis [...], taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“. VAĮ 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (šios pažymos 16.1 punktas).

Viešojo administravimo subjektas yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Pagal atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principą, viešojo administravimo subjektui nustatyta pareiga imtis aktyvių veiksmų vykdant procedūras reikalaujama, jog valstybės institucija, priimdama sprendimą, imtusi visų įmanomų priemonių įvertinti visas reikšmingas aplinkybes ir sprendimą pagrįsti faktais, argumentais, įrodymais, teisės normomis. Šis principas apima ne tik teisę į pagrįsto sprendimo priėmimą, bet ir teisę efektyviai ginti (įgyvendinti) savo teises, pareigą išaiškinti administracinio akto apskundimo tvarką.

Pareiga organizuoti asmenų pasiūlymų, pareiškimų, pranešimų, prašymų ir skundų nagrinėjimą *bei imtis priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti* yra įtvirtinta ir Kauno apskr. VPK pareigūnams – Kauno AVPK nuostatuose (šios pažymos 15 punktas).

28. Taisyklėse numatyta, kad **atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jų turinį**, tai yra, į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

Tyrimo metu nustatyta, kad į 2021-10-25 gautą Pareiškėjo prašymą Kauno apskr. VPK atsakė per teisės aktuose numatytą terminą, Pareiškėjas buvo informuotas apie priimtą nutarimą, informuotas apie nutarimo išsiuntimą Pareiškėjo atstovaujama asmeniui paštu, tačiau atsakyme *nieto nepasisakoma apie Pareiškėjo teiginius, kad jo atstovaujamas asmuo nutarimo negavo, nepateikiami ir prašomi dokumentai, įrodantys nutarimo išsiuntimo / įteikimo faktą*.

Laikantis VAĮ įtvirtinto išsamumo principo – viešojo administravimo subjektas (šiuo atveju – Kauno apskr. VPK) į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes. Taigi, viešojo administravimo subjektai, rengdami atsakymus, privalo įvertinti pareiškėjo prašymo turinį ir pateikti teisės aktų nuostatomis pagrįstą, aiškų ir argumentuotą atsakymą, kuriame būtų atsakyta į visus keliamus klausimus, o jei prašoma informacija nepateikiama, turi būti nurodytos priežastys, kodėl tai negali

būti padaryta.

Šiuo nagrinėjamu atveju Kauno apskr. VPK 2021-10-26 atsakymas *Pareiškėjui parengtas neatsižvelgus į prašymo turinį, atsakymas yra neišsamus*, nes neatsakyta į keliamus klausimus, nepateikta prašoma nutarimo išsiuntimo faktą pagrindžianti informacija. Be to, remiantis Skundo tyrimo metu nustatytomis aplinkybėmis ir Policijos departamento 2021-11-04 atsakymu Pareiškėjui (pažymos 7 punktą), kuriame nurodoma, kad nutarimas buvo išsiųstas tik Pareiškėjui elektroniniu paštu, kyla pagrįstų abejonių dėl Kauno apskr. VPK suteiktos informacijos apie nutarimo išsiuntimą Pareiškėjo atstovaujama asmeniui paštu teisingumo.

29. Nuostatų 23 punkte reglamentuotos vyriausiojo policijos komisariato viršininko funkcijos ir numatyta, kad jis asmeniškai atsako už vyriausiajam policijos komisariatui pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą; įgyvendindamas Lietuvos Respublikos įstatymus, Prezidento dekretus, Vyriausybės nutarimus, Ministro Pirmininko potvarkius ir patvirtintas programas, vidaus reikalų ministro, policijos generalinio komisaro įsakymus ir nurodymus, planuoja, organizuoja, kontroliuoja ir atsako už vyriausiojo policijos komisariato veiklą.

Atsižvelgiant į tai, jog vertinant Pareiškėjo prašyme nurodytas aplinkybes nebuvo atsižvelgta į teiginius, kad jo atstovaujamas asmuo nutarimo nuorašo negavo, o atsakymas grindžiamas argumentais, kad teisės aktuose nenumatyta pareiga įteikti nutarimą, darytina išvada, kad Kauno apskr. VPK pareigūnai neveikė kaip *bonus pater familias* (šios pažymos 17.3 punktą) ir vietoje problemos sprendimo iš esmės pateikė tik formalų atsakymą.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Nuostatais, vyriausiojo policijos komisariato viršininkas organizuoja, kontroliuoja ir atsako už vyriausiojo policijos komisariato veiklą, atsako už vyriausiajam policijos komisariatui pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą, todėl Kauno apskr. VPK viršininkui rekomenduotina užtikrinti tinkamą nutarimų išsiuntimą pareiškėjams, kad nebūtų sudaromos prielaidos procesinių teisių realizavimo ribojimui ar apsunkinimui.

30. Apibendrinant tyrimo metu nustatytas aplinkybes darytina išvada, kad Kauno apskr. VPK 2021-10-26 atsakymas Pareiškėjui yra neišsamus, pateikta informacija prieštarauja Policijos departamento atsakyme pateiktai informacijai, nepateikti Pareiškėjo prašomi dokumentai ir prašyme įvardinta problema liko neišspręsta. Tokie Kauno apskr. VPK pareigūnų veiksmai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, laikytini biurokratizmu, todėl Skundo dalis pripažįstama pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

31. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą (dalį) dėl Kauno apygardos prokuratūros pareigūnų veiksmų (neveikimo), atsakant į jo prašymus, pripažinti pagrįstu.

32. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą (dalį) dėl Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnų veiksmų (neveikimo), atsakant į jo prašymą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

33. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Kauno apygardos prokuratūros vyriausiajam prokurorui** rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje, nagrinėjant asmenų skundus ir prašymus,

būtų veikiama ir pagal gerojo viešojo administravimo principus, atsakymai būtų išsamūs, o prašymuose ar skunduose nurodytos problemos būtų sprendžiamos operatyviai ir iš esmės.

34. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkui** rekomenduoja imtis priemonių, kad nagrinėjant asmenų skundus ir prašymus būtų veikiama ir pagal gerojo viešojo administravimo principus, atsakymai būtų išsamūs ir pagrįsti objektyviais duomenimis, nurodytos problemos būtų sprendžiamos operatyviai ir iš esmės.

35. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkui** rekomenduoja imtis priemonių, kad būtų užtikrintas tinkamas nutarimų išsiuntimas pareiškėjams ir kad nebūtų sudaromos prielaidos riboti ar apsunkinti procesinių teisių realizavimą

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė